

Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitiminde Halk Sağlığı Eğitimi

**HALK SAğLIğI UZMANLARI DERNEğİ
HASUDER
2014**

HALK SAĞLIĞI EĞİTİMİ ÇALIŞMA GRUBU ÜYELERİ:

Yürütücü: Prof.Dr. Dr. Selma Karabey

Sekreteryaya: Dr. Melis Naçar

Grup Üyeleri (Alfabetik sırayla):

Didem Aslantaş, Dr.

Ercüment Beyhun, Doç.Dr.

Melikşah Ertem, Prof.Dr.

Tacettin İnandı, Prof..Dr.

Aliye Mandıracıoğlu, Prof.Dr.

Hilal Özcebe, Prof.Dr.

Nuray Özgülner, Prof.Dr.

Günay Saka, Prof.Dr. Dr.

Ferdi Tanır, Prof. Dr.

İçindekiler

Konular	Sayfa
Özet	5
Tıp Eğitiminin Toplumların Sağlık Sorunlarının Çözümü ve Sağlık Sorunlarının İyileştirilmesine Katkısı	7
Topluma Yönelik/Topluma Dayalı Tıp Eğitimi ve Halk Sağlığı	8
Mezuniyet Öncesi Halk Sağlığı Eğitiminin Amacı ve Önemi	9
Aile Hekimliği ve Halk Sağlığı Ayrımı	10
Mezuniyet Öncesi Ortak Halk Sağlığı Eğitim Programı Nasıl Ele Alınabilir?	11
Kaynaklar	12
Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitiminde Halk Sağlığı Çekirdek Eğitim Programı	13
Halk Sağlığı Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitiminin Amacı	14
Halk Sağlığı mezuniyet öncesi tıp eğitiminin hedefleri	14
Bilgi Hedefleri	
Beceri Hedefleri	14
Tutum Hedefleri	15
Halk Sağlığına Giriş	16
Epidemiyoloji	20
Bulaşıcı Hastalıkların Kontrolü Ve Epidemiyolojisi	23
Kronik Hastalıkların Epidemiyolojisi	26
Sağlık Yönetimi	31
Cinsel Sağlık/Üreme Sağlığı, Kadın Ve Çocuk Sağlığı	34
Adolesan Ve Okul Sağlığı	38
Sağlığı Geliştirme Ve Sağlık Eğitimi	40
Beslenme	44
Çevre Sağlığı	50

İş Sağlığı Ve Güvenliği	54
Sağlık Ekonomisi	56
Olağan Dışı Durumlarda Sağlık Hizmetleri	58
Altıncı Sınıf Halk Sağlığı (Kırsal Hekimlik) Stajı	60

Özet

Son 150 yıldır bilim, teknoloji ve tedavi alanlarında yaşanan önemli gelişmeler hastalıkların biyomedikal bakış açısıyla değerlendirilmesinde artışa, tıbbın uzmanlaşmasına, tanı ve tedavinin teknolojik ağırlıklı hale gelmesine yol açmıştır. Bu gelişmelerden tıp eğitimleri de doğrudan etkilenmiştir. Sağlık ve hastalığı daha çok bireysel ve biyomedikal açıdan ele alan, sosyal koşullarla ilişkilendirme yönü kısıtlı müfredat programları yaygınlık kazanmıştır. Oysa sağlık ve hastalığın kökenlerinin kişinin içinde yaşadığı sosyal, kültürel, ekonomik vb koşullarla çok yakından ilişkili olduğu giderek daha iyi anlaşılmaktadır. Günümüzde tüm ülkelerin sağlık bütçeleri aşırı artmış tedavi harcamalarının baskısı altında zorlanmaktadır. Üstelik hastalarda bu hekimlik yaklaşımdan hoşnut değildir. Oysa Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ)'nün belirttiği gibi küresel hastalık yükününün %70'i koruyucu hekimlik ve sağlığın geliştirilmesi uygulamalarıyla azaltılabilir. Sağlık hizmetlerini bu yönde geliştirebilmek için ise bu amaca uygun hekimler yetiştirilmesi gereklidir.

Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu tıp eğitiminin amacını; “hasta ve toplum için kaliteli koruyucu ve tedavi edici hizmet vermeyi sağlayan bilgi, beceri, değerler ve davranış biçimlerinde *yetenekli ve yeterli* olan hekimleri yetiştirmek” şeklinde belirtmektedir. Nitekim 1988 yılında yayınlanan Edinburgh Bildirgesi ile de tıp eğitiminin amacı; “tüm insanların sağlık düzeylerini yükseltmek ve sağlıklı yaşamalarını sağlamak için hekimler yetiştirmek” şeklinde belirtilmiştir.

DSÖ de, “beş yıldızlı doktorlar” terimini kullanarak geleceğin doktorlarının yetilerini şu şekilde sıralamaktadır:

- Hastayı hem bir birey hem de ailenin ve toplumun bir üyesi olarak bütüncül bir yaklaşımla gören, uzun dönemli güvene dayanan bir ilişki içinde yüksek kalitede, tam, sürekli hizmet sunabilen bir ***hizmet sunucu***,
- Sunduğu hizmeti geliştirirken hangi teknolojinin uygulanmasının etik ve maliyet-etkin olduğunun seçimini yapabilen bir ***karar verici***,
- Etkili bilgilendirme ile sağlıklı yaşam tarzlarının benimsenmesini sağlayabilen, böylece bireylere ve gruplara kendi sağlıklarını korumaları ve geliştirmeleri için güç veren bir ***iletişimci***,
- Aralarında çalıştığı insanların güvenini kazanarak bireyin ve toplumun sağlık gereksinimlerini çakıştırabilen ve toplum yararına eylem başlatan bir ***toplum lideri***,
- Elde edilebilen sağlık verilerini uygun bir şekilde kullanarak; hastaların ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için, sağlık hizmet sisteminin içinden ve dışından bireylerle ve organizasyonlarla uyumlu çalışabilen bir ***yönetici*** olarak tanımlanmaktadır.

Ülkemizde tıp fakültelerinin müfredatı incelendiğinde yukarıda açıklanan beş temel yetiye en fazla katkıda bulunan disiplinin halk sağlığı olduğu çok net görülebilir. Halk sağlığı İnternlik öncesi eğitiminde bireysel hak ve özgürlükleri gözetmekle birlikte sağlık ve hastalığa toplumsal pencereden bakabilmeyi, toplumun öncelikli sağlık sorunlarını ve gereksinimleri belirleme ve çözüm önerileri geliştirme yöntemlerini, sağlık için tüm sektörler arasında işbirliği, savunuculuk ve liderlik yapmanın önemini ve yöntemlerini öğretmektedir.

Tıp eğitiminin toplum gereksinimleri gözetilerek toplum içinde verilmesi gerektiğini savunan topluma dayalı/toplum yönelimli tıp eğitimi yaklaşımı giderek güçlenmekte ve yaygın kabul görmektedir. Bu görüşe göre tıp öğrencilerinin eğitimi ileride hizmet verecekleri insan grupları ve sağlık kuruluşları içinde yürütülmelidir. Ülkemizde bu eğitim yaklaşımı büyük ölçüde halk sağlığı eğitiminde gerçekleştirilmektedir. Topluma dayalı/ toplum yönelimli tıp eğitimi

ülkemizde Ulusal Tıp Eğitimi Akreditasyon Kurulu'nun belirlemiş olduğu Türkiye Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Standartları arasında da önemli yer tutmakta, yine bu standartlar kapsamında öğrencilerin bilgi, beceri, tutum, idari ve hukuki sorumluluk bakımından zorunlu hizmet koşullarına hazırlanmasının önemi vurgulanmaktadır. Bu amaca en fazla katkı sağlayan disiplin ise halk sağlığıdır. Çünkü halk sağlığı İnternlik eğitimi, öğrencilerin birinci basamak sağlık kuruluşlarındaki hizmet sunumuna etkin olarak katıldıkları tek stajdır.

Sonuç olarak hastalıklardan korunma, sağlığın geliştirilmesi, toplumun katılımı, sağlık yönetimi, iletişim, epidemiyoloji, iş sağlığı, çevre sağlığı, bulaşıcı hastalıkların kontrolü, kronik hastalıkların kontrolü, yaşlı sağlığı, toplum ruh sağlığı, olağan üstü durum yönetimi, okul sağlığı, demografi, ana çocuk sağlığı gibi konuları içinde barındıran halk sağlığı disiplini kapsamlı ve önemli bir alandır. Bu nedenlerle ülkemizde tıp eğitimi müfredatında İnternlik öncesi ve İnternlik döneminde yer alan ***halk sağlığı eğitiminin nicelik ve nitelik yönünden geliştirilerek*** sürdürülmesi Türk toplumunun sağlık düzeyini geliştirmeye katkıda bulunacak hekimler yetiştirmek açısından yaşamsal önem taşımaktadır.

Elinizdeki kitapçık ülkemizdeki halk sağlığı eğitiminin gelişimine katkı vermek amacıyla hazırlanmış olup, tıp fakültelerinde mezuniyet öncesi halk sağlığı eğitimlerinin içermesi beklenen asgari (ortak) eğitim programına yönelik öneri niteliği taşımaktadır.

Tıp Eğitiminin Toplumların Sağlık Sorunlarının Çözümü ve Sağlık Sorunlarının İyileştirilmesine Katkısı

Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu tıp eğitiminin amacını; “hasta ve toplum için kaliteli koruyucu ve tedavi edici hizmet vermeyi sağlayan bilgi, beceri, değerler ve davranış biçimlerinde *yetenekli ve yeterli* olan hekimleri yetiştirmek” şeklinde belirtmektedir. Nitekim 1988 yılında yayınlanan Edinburg Bildirgesi ile de tıp eğitiminin amacı; “tüm insanların sağlık düzeylerini yükseltmek ve sağlıklı yaşamalarını sağlamak için hekimler yetiştirmek” şeklinde belirtilmiştir.

Sağlığı “fiziksel, ruhsal ve sosyal açıdan tam bir iyilik hali” olarak tanımlayan Dünya Sağlık Örgütü, “beş yıldızlı doktorlar” terimini kullanarak geleceğin doktorlarının yetilerini şu şekilde sıralamaktadır:

- Hastayı hem bir birey hem de ailenin ve toplumun bir üyesi olarak bütüncül bir yaklaşımla gören, uzun dönemli güvene dayanan bir ilişki içinde yüksek kalitede, tam, sürekli hizmet sunabilen bir *hizmet sunucu*,
- Sunduğu hizmeti geliştirirken hangi teknolojinin uygulanmasının etik ve maliyet-etkin olduğunun seçimini yapabilen bir *karar verici*,
- Etkili bilgilendirme ile sağlıklı yaşam tarzlarının benimsenmesini sağlayabilen, böylece bireylere ve gruplara kendi sağlıklarını korumaları ve geliştirmeleri için güç veren bir *iletişimci*,
- Aralarında çalıştığı insanların güvenini kazanarak bireyin ve toplumun sağlık gereksinimlerini karşılayabilen ve toplum yararına eylem başlatan bir *toplum lideri*,
- Elde edilebilen sağlık verilerini uygun bir şekilde kullanarak; hastaların ve toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için, sağlık hizmet sisteminin içinden ve dışından bireylerle ve organizasyonlarla uyumlu çalışabilen bir *yönetici* olarak tanımlanmaktadır.

Tıp eğitimi için 1999 yılında kurulan Uluslararası Tıp Eğitimi Enstitüsü (IIME)’nin Çekirdek Komitesi ise; küreselleşen dünyada tüm ülkelerin tıp fakültelerinden mezun olacak hekimler için “*minimum öğrenme çıktıları*”nı yedi temel alanda toplayarak her birini ayrıntılı bir şekilde tanımlamaktadır. Bunlar; “profesyonel değerler, tutumlar, davranış ve etik”, “temel tıp bilgisi”, “iletişim becerileri”, “klinik beceriler”, “toplum sağlığı ve sağlık sistemleri”, “bilginin yönetilmesi” ve “kritik düşünme ve araştırma”dır. Türk Tabipleri Birliği uluslararası kuruluşlara paralel olarak 2004 Tıp Eğitimi Raporunda hekimlerin sahip olması gereken temel nitelikler içerisinde; “toplumda sık görülen, önemli iş ve güç kaybına neden olan, çok öldüren hastalıklarla bunlara ilişkin tanı ve sağaltım yöntemlerini bilmeli”, “sağlıkla ilgili olaylara toplumsal bakış açısı ile yaklaşabilmeli...” “toplum ve hastalarla iletişim kurabilmeli...” “çalıştığı sağlık ekibini yönetebilmeli...” “bilimsel araştırma planlayıp uygulayabilmeli...” gibi kavramlara vurgu yapmıştır.

Olması gereken tıp eğitimi tanımlanırken, günümüzde tıp eğitiminde var olan sorunlar Dünya Tıp Eğitimi Federasyonu tarafından şöyle sıralanmaktadır:

- Geleneksel tıp eğitimi temel sağlık sorunlarına yaklaşımı, içerik ve öğrenme/öğretme yöntemleri ile geleceğin sağlık ihtiyaçlarına cevap verememektedir.
- Tıp biliminin olanakları insanlara eşit olarak sunulamamaktadır.
- Tıp öğrencilerine her bilim dalında derinlemesine bilgi edindirilmeye çalışılmaktadır
- Eğitimde ağırlık tedavi edici tıp hizmetlerine yöneliktir.

Topluma Yönelik/Topluma Dayalı Tıp Eğitimi ve Halk Sağlığı (Community - oriented and Community-based medical education)

Tıp eğitimindeki sorunlara çözüm olarak hazırlanan ve tüm dünyada yaygın kabul gören Edinburgh Bildirisinin önerileri şunlardır:

- 1- Eğitimin yürütüldüğü yerleri; sadece üniversite hastanelerini değil, toplumun tüm kaynaklarını kapsayacak şekilde genişletin.
- 2- Müfredatın ülkenin sağlık önceliklerini yansıtmasını sağlayın.
- 3- Edilgin öğrenme yöntemlerinden etkin yöntemlere geçerek yaşam süresince öğrenmeyi teşvik edin.

“Topluma yönelik” ve “Topluma dayalı eğitim” yaklaşımları birbiriyle yakından ilişkili kavramlar olup, tıp eğitiminde tanımlanan sorunlara çözüm olarak geliştirilmiştir. *Topluma yönelik eğitim*, toplumun sağlık gereksinimlerine öncelik veren eğitimidir. Öğrenciler toplumun öncelikli sağlık sorunlarıyla doğrudan ilintili konularda eğitilir. Amacı; birinci, ikinci ve üçüncü basamakta topluma hizmet etmeye istekli ve bunu başarabilecek, toplumsal bakışa sahip hekimler yetiştirmektir. Amaç, bu hekimlerin uzmanlaşmamaları ve sürekli kırsal bölgede görev yapmaları da değildir. Beklenen, görev yerleri ve uzmanlık alanları farklı da olsa toplumsal bakış açısını kaybetmemeleridir.

Topluma dayalı eğitimde ise öğrenme etkinlikleri özellikle toplumun içinde düzenlenir. Tıp ve diğer sağlık mesleklerinin öğretiminde, öğrencilerin ilk yıllardan itibaren, ilerde hizmet edecekleri toplumun sağlık sorunlarıyla karşılaşmalarını öngörmektedir. Toplumla yoğun ve erken ilişki kurulabilirse öğrencilerin ilerde karşılaşacakları sorunlarla daha rahat başa çıkabilecekleri düşünülmektedir.³

Tıp fakültesi öğrencilerinin eğitimi (topluma dayalı eğitim uygulayanlar dışında) fakülte hastanelerinde yapılmaktadır. Bu hastanelerde, ülke şartlarına göre, en ileri teknoloji kullanılmaktadır. Bu olanakların çoğu, öğrencilerin mezuniyet sonrası çalışacakları yerlerde bulunmaz ve bulunmaları da beklenmez. Ancak böyle yetişen öğrenciler alışmış oldukları teknolojiyi bulacakları yerlerde çalışmak istemekte ve sonuçta hekimler büyük merkezlerde toplanmaktadırlar.

Bir diğer sorun 3. basamakta görülen hasta yapısının, öğrencinin daha sonra karşılaşacağı hasta yapısına benzememesidir. ‘Normal’ hasta yapısıyla karşılaştırıldığında, üçüncü basamaktaki hastalar genellikle daha ağır hastadır, daha ender görülen hastalıkları ve daha atipik semptomları vardır.

Özetlemek gerekirse tıp fakültelerinin müfredat programlarının içeriği topluma yönelik, uygulama alanları ise topluma dayalı olarak düzenlenmelidir.

Sağlık profesyonellerini eğiten kurumların topluma dayalı eğitim (TDE) yapmasının birçok önemli gereksesi bulunmaktadır. Bunlar:

- TDE, daha sonra profesyonel hayatlarında karşılaşacakları benzer durumlar için öğrenme olanakları sağlaması ve öğrencilerin yeni kazandıkları bilgiyi kullanmaları için olanak sağlaması açısından probleme dayalı öğrenme (PDÖ) ile sağlanan kazanımların aynısını sağlar.
- TDE programları ile, bir yandan öğrenci toplum içinde öğrenmeye başlarken, bir yandan da o toplumda sağlık hizmetlerinin sunumuna katkıda bulunmuş olur.
- TDE, öğrencilerin liderlik, ekip çalışması, toplumla etkileşim becerileri gibi asla başka bir yerde öğrenemeyecekleri yeterlikleri kazanmalarını sağlar.

- TDE, öğrencilerin birinci basamak sağlık kuruluşları gibi farklı kuruluşlardaki sağlık personeli ile çalışmasına ve onlardan öğrenmesine olanak sağlar.
- TDE, politik, finansman ve etik gibi birçok alanda okulun güçlenmesine yardım edebilir.
- TDE, toplumda devamlı olarak değişen sağlık öncelikleri arasından yüksek öncelikli sağlık sorunlarının belirlenip eğitim için kullanılması yoluyla müfredatın güncelliğini korumasını sağlar. Böylece, müfredat toplumun değişen ihtiyaçlarına cevap verebilir.
- TDE, üniversite, toplum ve devlet yönetimi arasında işbirliği konusunda fırsatlar sağlar.
- TDE, hizmet verilmeyen/az hizmet verilen alanlarda ve özellikle kırsal alanda çalışabilecek gönüllü doktorlarının yetiştirilmesi ile hizmet sunumundaki eşitsizlik sorununun çözümüne katkıda bulunabilir.

Topluma yönelik sağlık hizmeti uygulayıcılarının yeterlilik alanları olarak da;

- Hastaları sosyal ve kültürel özellikleriyle ele alabilme
- Sağlığın geliştirilmesi ve hastalıkların önlenmesi konusunda hastalara danışmanlık verebilme
- Sağlık ve hastalıkla ilgili tüm konularda hizmet sunabilme
- Sağlık politikası ve toplumsal süreçleri de kapsama
- Topluma sağlık önceliklerini tesbit etme ve önceliklendirmede yardımcı olma
- Toplumun ihtiyaçlarını belirlemede epidemiyolojiyle ilgili becerilerini kullanabilme
- Sağlık sorunlarını tanımlar ve müdahale ederken farklı sektörlerle işbirliği yapabilme sayılmaktadır.

Türkiye'nin topluma dayalı tıp eğitimi konusunda önemli bir deneyimi bulunmaktadır. Hacettepe Üniversitesi Prof. Dr. Nusret Fişek'in önderliğinde koruyucu hekimlik uygulamalarına ağırlık vererek "hekimleri toplum içinde eğitime" kavramını hayata geçirmiştir. 1960'ların sonundan itibaren yaklaşık 25 yıl Etimesgut ve Çubuk Eğitim ve Araştırma Bölgeleri'nde mezuniyet öncesi ve sonrası eğitimlerde, hem mezun ettiği öğrencilerinin niteliğiyle, hem de hizmet verdiği her iki bölgenin bu süre içinde sağlık hizmetlerinde yarattığı olumlu gelişmeler ile ülkeye örnek olan "topluma dayalı tıp eğitimi" modelini başarıyla uygulamıştır. Türkiye'de diğer tıp fakültelerinin de uzun yıllar bu yaklaşımla örnek çalışmaları olmuştur.

1990'lı yıllardan başlayarak Sağlık Bakanlığı'nın üniversiteler ile yaptığı protokolleri değiştirmesi nedeniyle tıp fakülteleri eğitim ve araştırma bölgelerini eski işlevleriyle sürdüremez duruma gelmiştir. Bu durum tıp fakültelerinin mezuniyet öncesi ve sonrası topluma dayalı eğitimlerinde sorunlar yaratmış olmakla birlikte bütün olarak bakıldığında günümüzde tıp fakülteleri içinde bu yöndeki eğitimin büyük ölçüde halk sağlığı anabilim dalları tarafından yürütüldüğü görülmektedir.

Mezuniyet Öncesi Halk Sağlığı Eğitiminin Amacı ve Önemi

Tıp fakültesinden mezun olan bir pratisyen hekim, toplumun sağlığını koruma ve geliştirmede kendi rolünü bilmeli ve uygun müdahalelerde bulunabilmelidir. Mezunlar, halk sağlığının başlıca konularında bilgi sahibi olmalı, sağlık sorunlarının çözümünde halk sağlığı yaklaşımıyla, sağlığın korunmasının önemi ve yöntemlerini bilerek hizmet verdiği toplumun sağlık sorunlarını değerlendirebilmeli, birinci basamak sağlık kuruluşundaki olanaklarla (uygun teknoloji kullanımıyla) tanı ve tedavi hizmeti verebilmeli, gerektiğinde ikinci basamak sağlık kuruluşları ile işbirliği yapmalı, bu amaçlarla resmi yazışmaları yapabilmeli, birinci basamak sağlık kuruluşunu yönetebilmelidir".

Mezuniyet öncesi tıp eğitiminde halk sağlığı eğitiminin amacı sağlık ve hastalık olgusuna sosyal açıdan bakabilen, bireyi biyolojik, psikolojik sosyal ve kültürel açılardan ele alabilen, toplumun sağlık sorunlarının önlenmesi ve sağlık düzeyinin gelişmesine katkıda bulunacak tıp doktorları yetiştirmektir.

Günümüzdeki hekimlik anlayışına yönelik temel eleştirilerden biri hekimliğin biyo-medikal dar bir yaklaşımla sınırlandırıldığıdır. Biyo-medikal hekimlik yaklaşımı eksik kalan bir yaklaşımdır. Çünkü insan sağlığı salt biyo-medikal boyuta sığmayacak denli çok boyut içermektedir. Bu nedenle hekimlik ancak kapsayıcı, bütüncül bir yaklaşımla, yani biyo-psiko-sosyal yaklaşımla başarılı olunabilecek bir meslektir. Sosyal yönü ihmal edilen hekimlik yaklaşımında üçlü sacayının bir ayağı eksik kalır ve başarılı olamaz.

Hastalıklardan korunma, sağlığın geliştirilmesi, toplumun katılımı, sağlık yönetimi, iletişim, epidemiyoloji, iş sağlığı, çevre sağlığı, bulaşıcı hastalıkların kontrolü, kronik hastalıkların kontrolü, yaşlı sağlığı, toplum ruh sağlığı, olağan üstü durum yönetimi, okul sağlığı, demografi, ana çocuk sağlığı gibi konuları içinde barındıran halk sağlığı disiplini kapsamlı ve önemli bir alandır.

Halk sağlığı aynı zamanda insanı ve insan topluluklarının dinamiklerini anlamayı amaçlayan sosyal bilimlerle biyolojik bilimlerin arasında köprü vazifesi gören bir disiplindir. Sosyal bilimlerin deneyimi ve yöntemleri olmadan salt biyolojik bilimlerle insan sağlığını kavramak mümkün değildir. Halk sağlığı bu yönü ile de diğer tüm tıp disiplinlerinden ayrıcalık kazanır ve diğer tıp disiplinlerinin eksik bıraktığı insan sağlığına sosyal bakışı tamamlar.

Tıp eğitiminin toplum gereksinimleri gözetilerek toplum içinde verilmesi gerektiğini savunan ve önceki bölümlerde ayrıntıları verilen topluma dayalı/toplum yönelimli tıp eğitimi yaklaşımı da ülkemizde büyük ölçüde halk sağlığı eğitiminde gerçekleştirilmektedir. Topluma dayalı/ toplum yönelimli tıp eğitimi Ulusal Tıp Eğitimi Akreditasyon Kurulu'nun belirlemiş olduğu Türkiye Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Standartları arasında da önemli yer tutmakta, yine bu standartlar kapsamında öğrencilerin bilgi, beceri, tutum, idari ve hukuki sorumluluk bakımından zorunlu hizmet koşullarına hazırlanmasının önemi vurgulanmaktadır. Bu amaca en fazla katkı sağlayan disiplin ise halk sağlığıdır. Çünkü halk sağlığı İnternlik eğitimi, öğrencilerin birinci basamak sağlık kuruluşlarındaki hizmet sunumuna etkin olarak katıldıkları tek stajdır.

Ek olarak sağlığın yalnızca sağlık sektörü tarafından kapsanamayacak denli çok yönlü olduğu ve "Çok sektörlü" bir anlayışla verilmesi gerektiği açıktır. Bu anlayışın tıp eğitimi içinde mezuniyet öncesi eğitimde verilmesi gerekmektedir. Halk Sağlığı eğitimleri bunu sağlamaktadır.

Aile Hekimliği ve Halk Sağlığı Ayrımı

Halk sağlığı kimi yerde aile hekimliği ile karıştırılmaktadır. Aile hekimliği birinci basamak sağlık hizmetlerinde tedavi edici hizmet sunumunun yöntemlerinden birisi ve uygulamasıdır. Halk sağlığı ise; geniş bir yelpaze gibi tüm sağlık sistemini içeren, hatta sağlık sektörü dışında eğitim, tarım, veterinerlik, çevre gibi sektörlerle de yoğun ilişki içinde olan bir alandır. Hastalıklardan korunma, sağlığın geliştirilmesi, toplum katılımı, sağlık yönetimi, iletişim, epidemiyoloji, iş sağlığı, çevre sağlığı, bulaşıcı hastalıkların kontrolü, kronik hastalıkların kontrolü, yaşlı sağlığı, toplum ruh sağlığı, olağan üstü durum yönetimi, okul sağlığı, demografi, ana çocuk sağlığı gibi konuları içinde barındıran halk sağlığı disiplini daha kapsamlı bir bilim alanıdır. Mezuniyet öncesi tıp eğitiminin temel amacı pratisyen hekim/aile hekimi yetiştirmektir. Tüm tıp eğitiminin bütünlüklü amacı budur. Aile hekimliğinin tıp eğitimi içinde tartışmalı bir dal olması bu nedendir. Halk sağlığına ayrılan derslerin veya uygulamasının bir kısmının aile hekimliğince paylaşılması ve aile hekimlerine verilmesi yaklaşımını doğru görmüyoruz. Bu yaklaşım hastalık-tedavi odaklı biyomedikal hekimliğin pekişmesine yol açacak, tıp eğitiminin ana eksenini oluşturması gereken sağlığı koruma-geliştirme perspektifinden iyice

uzaklaşmış olacaktır. Nitekim Aile Hekimliği tıpta uzmanlık eğitiminin içeriğine bakıldığında tümüyle tanı-tedavi ağırlıklı klinik rotasyonlardan oluştuğu görülmektedir.

Toplumun sağlık sorunlarından uzak yetişen hekimlerin toplumun sağlık düzeyine katkısı ne yazık ki şu anda da olduğu gibi arzulan düzeyde olamaz.

Mezuniyet öncesi tıp eğitiminde halk sağlığı eğitimi neden önemlidir?

- *Halk Sağlığı eğitimi sağlık ve hastalıkla ilgili olaylara bireysel hak ve özgürlüklere saygı göstermekle birlikte, toplumsal açıdan bakabilmeyi amaçlayan ve bunu eğitimlerinde sistematik olarak kurgulayan tek tıp disiplini*
- *Halk sağlığı eğitimi hekimlere tüm sağlık birimlerinde temel düzeyde sağlık yönetimi becerisi kazandırır*
- *Halk sağlığı eğitimi hekimlerin sağlık hizmeti dışındaki sağlığı belirleyen etkenleri görebilmelerini, bu alandaki sorunların çözümü için danışmanlık, savunuculuk ve liderlik yapabilmelerini sağlar*
- *Halk sağlığı hekimlere toplumun gereksinimlerini en iyi verebilecek olan yerdir*
- *Topluma dayalı tıp eğitiminin merkezinde halk sağlığı eğitimi vardır*
- *Sağlık hizmetlerini bir bütün olarak görebilmelerini hedefler*
- *Sadece hastalık değil aynı zamanda sağlıklı olma konusunu ele alır*
- *Sağlık sistemini bir bütün olarak ele alıp inceleyen tek eğitim alanıdır*

Mezuniyet Öncesi Ortak Halk Sağlığı Eğitim Programı Nasıl Ele Alınabilir?

Bu kitapçık, ülkemizdeki tıp fakültelerinin halk sağlığı anabilim dalları tarafından uygulanmakta olan mezuniyet öncesi eğitimlerde tek tip bir eğitimi öngörmemektedir. Amaç mezuniyet öncesi halk sağlığı eğitimlerinde bulunması gereken ortak paydayı tanımlamaktır. Halk sağlığı eğitiminde ortaklaşma sağlamaya, eğitimin çıktılarında benzerlik ve niteliğini geliştirmeye katkı sağlamak amacıyla hazırlanmıştır. Kuşkusuz dileyen anabilim dalı uyguladığı programın içeriğini olanakları elverdiğince zenginleştirecektir.

Ortak eğitim programında yer alan bilgi, tutum ve becerilerin edinilmesinde fakülteler farklı eğitim teknikleri kullanabilirler. (Probleme dayalı öğretim, entegre eğitim ya da klasik eğitim gibi). Önemli olan ortak müfredatta belirlenen öğrenim hedeflerine ulaşılmasıdır.

Fakültelerin müfredatları ve uygulama yöntemleri farklı olduğu için ortak programda yer alan konular sınıflara göre değil, İnternlik öncesinde mi yoksa İnternlik aşamasında mı verilmesinin uygun olduğuna göre kategorize edilmiştir.

Genel eğilim, halk sağlığı ve koruyucu hekimlik anlayışının kazandırılması ve bu anlayışla tıp eğitiminin sağlanması için öğrencilerin birinci sınıftan itibaren halk sağlığı derslerini almaya başlaması yönündedir. Halk sağlığına giriş, sağlık hizmetlerinin örgütlenmesi, temel sağlık hizmetlerinin hekim adaylarına birinci sınıfta aktarılması bu nedenle önemlidir.

Birinci sınıftaki derslerin devamında Halk Sağlığı Anabilim Dallarında öğretim üyesinin yeterli olmadığı ve entegre sistemin uygulandığı tıp fakültelerinde halk sağlığı dersleri 3.sınıfta tek bir komitede, halk sağlığı öğretim üyesinin yeterli olduğu fakültelerde ise 4. veya 5. Sınıfta (4 haftalık) staj şeklinde dersler olabilir.

İnternlik eğitiminin amacı 5 yıl boyunca tıp eğitiminde öğrenilen becerilerin pekiştirilmesi ve tıp fakültesinden mezun bir hekim için hangi becerilere sahip olması isteniyorsa bu becerilerin kazandırılmasıdır. Bu bağlamda mezuniyet sonrasında olası görev alınacak kurumların (Sağlık Müdürlüğü, Toplum Sağlığı Merkezi, Aile Sağlığı Merkezi gibi) tanınması ve buralarda yerine getirilecek görevlerin öğrenilmesi ve beceri kazandırılması gereklidir. Bu becerilerin kazandırılması ve pekiştirilmesi için bir aylık süre ancak yeterli olmaktadır. Tıp Eğitimi Akreditasyonu için gerekli olan, araştırma yapılması ve raporlanması neredeyse sadece Halk Sağlığı İnternlik eğitiminde mümkün olabilmektedir. Bir araştırmanın planlanması yürütülmesi ve raporlanması için en az 1 aya ihtiyaç bulunduğundan İnternlik eğitimi toplam 2 ay olmalıdır. İnternlik eğitiminde araştırma yaptırılmalıdır.

Kaynaklar

1. Saçaklıoğlu F. Dünyada tıp eğitimi. Toplum ve Hekim 1997; 12:35-9.
2. WFME. Edinburgh Declaration, World Federation for Medical Education Edinburg, 1988.
3. WHO. Doctors for Health "A WHO Global Strategy for Changing Medical Education and Medical Practice for health for all". WHO Publication Geneva, 1996.
4. Core Committee, Institute for International Medical Education. Global minimum essential requirements in medical education. Medical Teacher 2002; 24:130-5.
5. Şevkat Bahar Özvarış, İskender Sayek. Tıp eğitiminde değişim. *Hacettepe Tıp Dergisi* 2005; 36:65-74.
6. Şevkat BAHAR-ÖZVARIŞ. Topluma Dayalı Tıp Eğitimi. TOPLUM HEKİMLİĞİ BÜLTENİ • Cilt 26, Sayı 3, Eylül-Aralık 2007
7. Necla Tuğay AYTEKİN. Topluma Yönelik – Topluma Dayalı Tıp Eğitimi. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi 28 (2): 53-56, 2002

**MEZUNİYET ÖNCESİ TIP EĞİTİMİNDE
HALK SAĞLIĞI ÇEKİRDEK EĞİTİM PROGRAMI**

1. HALK SAĞLIĞINA GİRİŞ
(Dr. Selma Karabey, Dr. Melis Naçar)
2. EPİDEMİYOLOJİ
(Dr. Günay Saka, Dr. Melikşah Ertem, Dr. Tacettin İnandı)
3. BULAŞICI HASTALIKLARIN KONTROLÜ VE EPİDEMİYOLOJİSİ
(Dr. Melikşah Ertem)
4. KRONİK HASTALIKLAR EPİDEMİYOLOJİSİ VE YAŞLI SAĞLIĞI
(Dr. Aliye Mandıracıoğlu, Dr. Didem Aslantaş)
5. SAĞLIK YÖNETİMİ
(Dr. Nuray Özgülner)
6. CİNSEL SAĞLIK/ÜREME SAĞLIĞI, KADIN VE ÇOCUK SAĞLIĞI
(Dr. Nuray Özgülner)
7. ADÖLESAN VE OKUL SAĞLIĞI
(Dr. Hilal Özcebe)
8. SAĞLIĞI GELİŞTİRME VE SAĞLIK EĞİTİMİ
(Dr. Selma Karabey, Dr. Melis Naçar)
9. BESLENME
(Dr. Aliye Mandıracıoğlu, Dr. Melikşah Ertem)
10. ÇEVRE SAĞLIĞI
(Dr. Ercüment Beyhun)
11. İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
(Dr. Ferdi Tanır)
12. SAĞLIK EKONOMİSİ
(Dr. Nuray Özgülner)
13. AFETLER VE OLAĞANÜSTÜ DURUMLARDA SAĞLIK HİZMETLERİ
(Dr. Ferdi Tanır)

Halk Sağlığı Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitiminin Amacı

Birinci basamakta verilen koruyucu ve tedavi edici hizmetlerle ilgili gerekli bilgileri kazanan; birinci basamaktaki tanı-tedavi-sevk işlemlerini yapabilen, toplumun sağlık sorunlarını saptama ve çözmeye yönelik araştırmaları planlayıp uygulayabilen, toplum sağlığı merkezini (TSM)/aile sağlığı merkezini (ASM) yönetebilecek bilgi ve beceriye sahip olan hekimler yetiştirmektir.

Halk Sağlığı mezuniyet öncesi tıp eğitiminin hedefleri

Bilgi Hedefleri

1. Toplumda sağlık ve hastalığın; yaşam tarzı, çalışma hayatı, genetik, beslenme, nüfus, çevre, sosyal, ekonomik, psikolojik ve kültürel belirleyicilerini açıklayabilmeli,
2. Birinci basamağın da içinde olduğu sağlık sistemini kavramalı,
3. Toplum, aile ve bireylere sağlık hizmeti sunmada diğer sağlık çalışanları ve sağlıkla ilgili diğer çalışanların sorumluluk ve rollerini bilmeli ve kabul etmeli,
4. Uluslar arası, ulusal ve bölgesel olarak sık görülen hastalıkların yönetimi ile ilgili temel epidemiyolojik prensipleri tanımlayabilmeli,
5. Sağlığa hak temelli yaklaşımın ilkelerini bilmeli,
6. Sağlık hizmetlerinin öncelikle sağlam bireylere verilmesi gerektiğini bilmeli,
7. Sağlığı geliştirme müdahalelerinde, sağlık profesyonelleri, diğer toplum çalışanları ve sektörler arası işbirliğini gerektiren "multidisipliner bir yaklaşıma" ihtiyaç olduğunun farkında olmalı
8. Sağlık hizmetlerinin örgütlenme, finansman ve sunum modellerini açıklayabilmeli,
9. Sağlık hizmetleri ile ilgili yasal düzenlemeleri bilmeli,
10. Araştırma ile ilgili konularda temel istatistiksel ilkeleri sayabilmeli,

Beceri Hedefleri

1. Toplumda öncelikle sık görülen hastalıkları tanıyabilmeli,
2. Bireyleri bütüncül (biyo-psiko-sosyo kültürel) yaklaşımla ele alabilmeli, hem ailenin hem de toplumun bir parçası olarak değerlendirebilmeli,
3. Toplum ve bireyin sağlığını korumak için bireye, yaşa ve cinsiyete özel izlemleri yürütebilmeli,
4. Toplumun ve bireylerin sağlığını koruyabilmeli ve geliştirebilmeli,
5. Sağlığa hak temelli yaklaşımın savunuculuğunu yapabilmeli,
6. Hastaların ve toplumun sağlık sorunlarının çözümüne kanıta dayalı uygulamalar katkı sağlayabilmeli,
7. Kişisel ve mesleki gelişim için güncel bilgiye ulaşma yollarını ve araçlarını etkin şekilde kullanabilmeli ve yaşam boyu öğrenme becerisi kazanmalı.
8. Toplumun sağlık sorunlarına yönelik bilimsel araştırma planlayabilmeli, yürütebilmeli, değerlendirebilmeli ve rapor edebilmeli
9. Sağlık hizmeti sunumunda ekip çalışması yapabilmeli ve kendi ekibini yönetebilmelidir.

Tutum Hedefleri

1. Sağlığından sorumlu olduğu bireylere ve meslektaşlarına karşı empatik yaklaşımda bulunabilmeli,
2. Meslektaşları, diğer sağlık personeli, hastaları ve diğer toplum bireyleri ile iyi iletişim içinde olabilmeli,
3. Sağlıklı ve hasta bireyin haklarına saygı gösterebilmeli,
4. Halk sağlığı ve tıp etiği ilkelerine uygun davranabilmeli,
5. Hastaları, hasta yakınları, meslektaşları, diğer sağlık personeli ve toplumsal ilişkilerinde açık dürüst ve tutarlı olabilmeli,
6. Toplumsal kurum, kuruluş ve bireylere karşı kişinin hakkını savunma tutumu geliştirebilmeli,
7. Toplumun ve bireylerin sağlığını geliştirme ile ilgili olarak, gerekli kurum, kuruluş ve kişilerle işbirliği yapma sorumluluğunu taşıyabilmeli,
8. Sağlıkla ilgili uygulamalarında toplum gereksinimleri doğrultusunda geçerli bilimsel metotların uygulanmasının önemini kavrayabilmeli,
9. Sağlığın temel bir insan hakkı olduğuna inanmalı,
10. Sağlıktaki eşitsizliklerin çözümünde hekim sorumluluğunun farkında olmalı,
11. Meslektaşları, diğer sağlık personeli, sağlam kişiler, hastalar, hasta yakınları ile ilişkilerinde tıbbi etik kuralları doğrultusunda davranabilmelidir.
12. Sağlık ve sağlığı ilgilendiren konularda gerektiğinde gönüllü olarak liderliği kabul etmeli

Tablo1 . Halk Sağlığına Giriş öğrenim hedefleri ve yöntemleri

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Halk sağlığının temel amaç, ilke ve hedeflerini sayabilecek,	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru
Sağlığı korumak ve geliştirmek için ilgili bileşenleri açıklayabilecek,	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru
Sağlık eşitsizliklerini artıran nedenleri ve çözüm yollarını açıklayabilecek,	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru
Sağlığı korumak ve geliştirmek için birincil, ikincil ve üçüncül korunmayı sayabilecek,	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru
Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) sağlık tanımını yapabilecek,	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru

Tablo 1'in devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Sağlık ve hastalık kavramları arasındaki farkı açıklayabilecek	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru
Sağlığı etkileyen tüm faktörleri birbirleriyle ilişkilendirebilecek,	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru
Toplumunu tanıma kapsam ve yöntemini tanımlayabilecek,	Sunum Soru-yanıt Grup çalışması	Fakülte TSM İlköğretim/orta öğretim okulları	8 saat	İnternlik öncesi İnternlik	Açık uçlu soru Ödev/proje
Temel sağlık hizmetlerinin içeriğinde yer alan kavramları açıklayabilecek,	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru
Dünyada ve Türkiye'de önde gelen ölüm nedenleri ve hastalıkları sayabilmeli,	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru

Tablo 1'in devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
DSÖ tarafından daha önceden tanımlanmış sağlık hedeflerini sayabilecek,	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru
Halkın sağlığını olumsuz yönde etkileyen etmenleri sıralayabilecek,	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru
Sağlığı ve hastalık gelişimini etkileyen çevre koşullarını ve sağlığı korunma yollarını açıklayabilecek	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru
Sağlıkla ilgili olaylarda biyolojik olduğu kadar sosyal ve kültürel etmenleri de değerlendirebilecek,	Saha çalışması	ASM + TSM İlköğretim/orta öğretim okulları	4 saat	İnternlik öncesi	Açık uçlu soru Ödev/proje
Sağlık hizmetlerinin planlanması, sunumu ilkelerini Türkiye ve Dünya örnekleri ile açıklayabilecek,	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru

Tablo 1'in devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Birinci basamak sağlık kuruluşlarında erken tanı ve tedavinin önemini benimseyecek,	Saha çalışması	ASM + TSM	4 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru
Birinci, ikinci ve üçüncü basamak sağlık hizmetleri arasındaki ilişkiyi ve uyumu kavrayarak, sevk edilecek hastaları seçebilecek,	Sunum Soru-yanıt Grup çalışması Saha çalışması	Fakülte ASM + TSM	4 saat	İnternlik öncesi	Açık uçlu soru Ödev/proje
Temel demografik ölçütleri hesaplayabilecek ve yorumlayabilecek	Sunum Soru-yanıt Grup çalışması Topluma yönelik uygulama	Fakülte ASM + TSM	4 saat	İnternlik öncesi	Açık uçlu soru Ödev/proje
Sağlık politikalarının sağlık hizmetlerine etkilerini tanımlayabilecek	Sunum Soru-yanıt Grup çalışması	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru

Tablo 2. Epidemiyoloji öğrenim hedefleri ve yöntemleri

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Epidemiyoloji bilimini ve temel epidemiyolojik kavramları tanımlayabilecek	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	3 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru
Tanımlayıcı, analitik ve deneysel epidemiyolojinin amaçlarını açıklayabilecek	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	5 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru
Epidemiyolojinin tıp ve sağlık bilimlerinde kullanım alanlarını sayabilecek	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru
Epidemiyolojik araştırmaların planlama, uygulama, değerlendirme ve sonuçlarının yorumlanmasında dikkat edilmesi gereken hususları açıklayabilecek	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	3 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru
Tanı yöntemlerinin geçerliliğini ölçmek amacıyla kullanılan temel ölçütleri sayabilecek ve hazırlanmış verilerden yararlanarak bu ölçütleri hesaplayabilecek	Sunum Soru-yanıt	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru

Tablo 2'in devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Epidemiyolojide sağlık ve hastalığın ölçülmesinde kullanılan ölçütleri sayabilecek ve hesaplayabilecek	Sunum Soru-yanıt Grup çalışması	Fakülte TSM	3 saat	İnternlik öncesi İnternlik	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Doğru/yanlış soru
Araştırma konusu seçebilecek	Grup çalışması	Fakülte	2 saat	İnternlik	Araştırma Ödevi
Literatür tarayabilecek	Bilgisayar lab. Uyg.	Fakülte	4 saat	İnternlik	Araştırma Ödevi
Bağımlı ve bağımsız değişkenleri belirleyebilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1	İnternlik	Araştırma Ödevi
Hipotezleri kurabilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1	İnternlik	Araştırma Ödevi
Araştırma yöntemini belirleyebilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1	İnternlik	Araştırma Ödevi
Çalışmanın türüne göre örneklem seçimini yapabilecek	Grup Çalışması	Fakülte	1	İnternlik	Araştırma Ödevi
Veri toplama formunu hazırlayabilecek	Grup Çalışması	Fakülte	6 saat	İnternlik	Araştırma Ödevi
Verileri toplayabilecek	Topluma yönelik uygulama	Toplum	5 gün	İnternlik	Araştırma Ödevi

Tablo 2'in devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Paket programlara veri girebilecek	Bilgisayar Lab. Uyg.	Fakülte	2 gün	İnternlik	Araştırma Ödevi
Veri kontrolü yapabilecek	Bilgisayar Lab. Uyg.	Fakülte	2 saat	İnternlik	Araştırma Ödevi
Makale yazım prensiplerini kavrayabilecek	Sınıf dersi	Fakülte	2 saat	İnternlik	Araştırma Ödevi
Çalışmaların hazırlanması, raporlanması ve sunulmasında ofis programlarını kullanabilecek	Bilgisayar Lab. Uyg.	Fakülte	2 saat	İnternlik	Araştırma Ödevi
Araştırma raporunu oluşturabilecek	Bilgisayar Lab. Uyg.	Fakülte	5 gün	İnternlik	Araştırma Ödevi

Tablo 3. Bulaşıcı Hastalıkların Kontrolü ve Epidemiyolojisi öğrenim hedefleri ve yöntemleri

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Bulaşıcı hastalıkların ülkemizdeki durumunu ve önemini açıklayabilecek	Sunum Soru-yanıt Grup çalışması	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Doğru/yanlış soru
Bulaşıcı hastalıklarda enfeksiyon zincirini ve çevrenin önemini açıklayabilecek	Sunum Soru-yanıt Grup çalışması	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Doğru/yanlış soru
Su ve besinlerle bulaşan hastalıkları ve bu hastalıklardan korunma yöntemlerini sayabilecek	Sunum Soru-yanıt Grup çalışması	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Doğru/yanlış soru
Hava yoluyla bulaşan hastalıkları ve bu hastalıklardan korunma yöntemlerini sayabilecek	Sunum Soru-yanıt Grup çalışması	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Doğru/yanlış soru

Tablo 3'ün devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Vektörlerle bulaşan hastalıkları ve bu hastalıklardan korunma yöntemlerini sayabilecek	Sunum Soru yanıt Grup çalışması	Fakülte,	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Doğru/yanlış soru
Temasla bulaşan hastalıkları ve bu hastalıklardan korunma yöntemlerini sayabilecek	Sunum Soru yanıt Grup çalışması	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Doğru/yanlış soru
Vektörlerle bulaşan hastalıkları ve bu hastalıklardan korunma yöntemlerini sayabilecek	Sunum Soru yanıt Grup çalışması	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Doğru/yanlış soru
Enfeksiyon hastalıkları sürveyansını tanımlayabilecek	Sunum Soru yanıt Grup çalışması	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Doğru/yanlış soru
Enfeksiyon hastalıkları sürveyansında kullanılan formları doldurabilecek	Sunum, Demonstrasyon Koçluk	TSM	1 saat	İnternlik	Yarı yapılandırılmış gözlem formu ile

Tablo 3'ün devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Sürveyansla elde edilen bilgileri analiz edebilecek	Sunum Proje	TSM	1 saat	İnternlik	Proje değerlendirilmesi
Bağışıklama ile engellenebilir hastalıkları ve ülkemizdeki bağışıklama programını açıklayabilecek	Sunum Soru yanıt Grup çalışması	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Doğru/yanlış soru
Bağışıklama hizmetlerini izleme ve değerlendirmesini yapabilecek	Demonstrasyon Sunum Uzman deneyimi Koçluk, Proje	TSM	1 saat	İnternlik	Proje değerlendirme
Salgın kontrol aşamalarını sayabilecek, salgın kontrolünde aktif rol üstlenecek	Sunum Olgu sunumu PDÖ	Fakülte, TSM, Halk Sağlığı Müdürlüğü	3 saat	İnternlik	Açık uçlu soru vakaya dayalı test Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav Doğru/yanlış soru

Tablo 4. Kronik Hastalıkların Epidemiyolojisi öğrenim hedefleri ve yöntemleri

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Kronik Hastalıkların önemi ve yaygınlığını bilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması	Fakülte Amfi, Küçük sınıf	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru
Kronik Hastalıklarda Korunma ve müdahale programlarını açıklayabilecek, ülke örnekleri verebilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması	Fakülte Amfi, Küçük sınıf	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru
Erken tanının önemini açıklayabilecek, kullanılan yöntemleri sayabilecek	Sunum Soru cevap	Fakülte Amfi Küçük sınıf	3 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru
Korunma yöntemlerinin adlarını ve özelliklerini açıklayabilecek	Sunum Soru cevap	Fakülte Amfi Küçük sınıf	3 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru

Tablo 4'dün devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Erken tanı testlerinde duyarlılık özgüllük kavramını açıklayabilecek	Sunum Soru cevap	Fakülte Amfi Küçük sınıf	3 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test
Yaşam tarzı ve beslenmenin sağlık ve kronik hastalıklarla ilişkisini açıklayabilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması	Fakülte Amfi Küçük sınıf	2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru
Sigara, alkol ve madde kullanımının sağlık üzerine etkilerini ve bunlardan korunmak için alınması gereken önlemleri sayabilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması	Fakülte Amfi Küçük sınıf Sigara bırakma polikliniği	2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru
Hipertansiyonun epidemiyolojisini açıklayabilecek ve korunma yollarını sayabilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması	Fakülte Amfi Küçük sınıf	2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru

Tablo 4'dün devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
İskemik kalp hastalıklarının epidemiyolojik özelliklerini, risk faktörlerini ve korunma yollarını sayabilecek	Sunum Olgu tartışması -Grup çalışması	Fakülte Amfi Küçük sınıf	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru
Tip II diabetin epidemiyolojik özelliklerini, risk faktörlerini ve korunma yollarını sayabilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması	Fakülte Amfi Küçük sınıf	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru
Kanserlerin epidemiyolojik özelliklerini, risk faktörlerini ve korunma yollarını sayabilecek, kanser kayıt sistemlerini tanıyabilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması	Fakülte Amfi Küçük sınıf	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru
Kronik hastalıklarda yaşam kalitesi kavramını açıklayabilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması	Fakülte Amfi Küçük sınıf	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru

Tablo 4'dün devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Yaşlıların demografik, medikal, sosyal sorunlarını sayabilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması	Fakülte Amfi Küçük sınıf	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru
Yaşlılara sunulan geriatrik hizmetleri tanımlayabilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması	Fakülte Amfi Küçük sınıf	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru
Yaşlılara sunulan geriatrik hizmetler konusunda multidisipliner yaklaşımı gözlemleyecek, hizmet sunumunda yer alabilecek	Olgu tartışması Grup çalışması Uygulama	Huzurevi- bakımevi Yaşlıların evleri ASM	5 saat	İnternlik	Dosya hazırlama
Sigara, alkol ve madde tedavisi hizmetlerini birinci basamakta gözlemlemek ve yer almak	Uygulama	ASM TSM	5 saat	İnternlik	Dosya hazırlama

Tablo 4'dün devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Kronik hastalıklar ve yaşlılık alt başlığında yapılan tüm uygulamaları sahada gözlemlemek, konu ile ilgili araştırma yapmak	Uygulama	ASM TSM Saha	5 saat	İnternlik	Dosya hazırlama Araştırma makalesi sunumu

Tablo 5. Sağlık Yönetimi öğrenim hedefleri ve yöntemleri

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Yönetim kavramını ve sağlık yönetimini tanımlayabilecek	Sunum	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Yönetimin temel bileşenlerini (toplumu tanıma-durum saptaması, öncelikleri saptama, amaç, planlama, denetim, eşgüdüm, hizmet içi eğitim, güdüleme, özeleştir, iletişim) sayabilecek ve temel özelliklerini açıklayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	3 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Yöneticinin -liderin görevlerini ve temel özelliklerini sayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Sağlıkta ekip kavramı ve ekibin görevlerini tanımlayabilecek	Sunum, grup çalışması, tartışma	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Ülkemizde sağlık insan gücünün görev tanımlarını, dağılım özelliklerini sayabilecek ve diğer ülkeler ile karşılaştırabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Çeşitli ülkelere göre hekim istihdam politikasını bilecek ve ülkemizle karşılaştırabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav

Tablo 5'in devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Denetim kavramını ve denetleme tekniklerini açıklayabilecek	Sunum, vaka tartışması, tartışma	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav, rapor hazırlama
Personel yönetiminin temel özellikleri sayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Ülkemizde sağlık hizmetlerinde geçmişten günümüze kadar olan değişimleri sıralayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Ülkemizde Sağlık Bakanlığı'nın merkez ve taşra teşkilatlarını ve bunların görevlerini sayabilecek	Sunum, soru-cevap	Fakülte, Sağlık müdürlüğü	2 saat	İnternlik öncesi ve İnternlik	Yazılı sınav, rapor hazırlama
Sağlık hizmetlerindeki güncel değişiklikleri ve yeni sağlık örgütlenmesinin temel ilkelerini sayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Türkiye'de verilen sağlık hizmetleriyle ilgili yasal mevzuatı sayabilecek	Sunum	Fakülte Sağlık müdürlüğü	2 saat	İnternlik öncesi ve İnternlik	Yazılı sınavrapor hazırlama

Tablo 5'in devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Türkiye'deki güncel sağlık hizmetlerinin sunulmuş modelini ve hizmetlerde görev alan personelin görev yetki ve sorumluluklarını açıklayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi ve İnternlik	Yazılı sınav, rapor hazırlama
Toplum sağlığı merkezlerinin görev, yetki ve sorumluluklarını açıklayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte, Toplum sağlığı merkezi	2 saat	İnternlik öncesi ve İnternlik	Yazılı sınav, rapor hazırlama
Aile sağlığı merkezlerinin görev, yetki ve sorumluluklarını açıklayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte, Aile sağlığı merkezi	2 saat	İnternlik öncesi ve İnternlik	Yazılı sınav, rapor hazırlama
Bir toplum sağlığı /aile sağlığı merkezinde yönetsel süreci yerinde uygulama yaparak açıklayabilecek.	Uygulama, gözlem, tartışma	Toplum sağlığı merkezi	3 hafta	İnternlik	Rapor ve ödev hazırlama
Bir aile sağlığı merkezinde yönetsel süreci yerinde uygulama yaparak açıklayabilecek.	Uygulama, gözlem, tartışma	Toplum sağlığı merkezi	3 hafta	İnternlik	Rapor ve ödev hazırlama

Tablo 6. Cinsel Sağlık / Üreme Sağlığı, Kadın ve Çocuk Sağlığı öğrenim hedefleri ve yöntemleri

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Cinsel sağlık/ üreme sağlığını tanımlayabilecek, amacını ve kapsamını açıklayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Üreme haklarını sayabilecek ve bireyler açısından önemini tartışabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Toplumsal cinsiyet ile ilgili kavramları açıklayabilecek ve ayrımcılığının sağlığa-özellikle üreme sağlığına-etkilerini açıklayabilecek	Sunum, grup çalışması, tartışma	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav, ödev hazırlama
Bir halk sağlığı sorunu olarak kadına yönelik şiddetin nedenleri, sonuçlarını ve önleme yaklaşımlarını açıklayabilecek	Sunum, grup çalışması, tartışma	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav, rapor sunum hazırlama
Üreme sağlığı ile ilgili ölçütleri sayabilmeli, bu göstergelerin ülkemizdeki durumunu açıklayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav, rapor sunum hazırlama
Cinsellik, mutlu cinsel yaşam ve güvenli cinsellik kavramları ile bu kavramların toplumdaki önemini açıklayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav

Tablo 6'nın devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Yaşam dönemlerinde (çocukluk, ergen, gençlik, erişkin, ileri yaş), kadın ve erkeğin potansiyel ve mevcut üreme sağlığı sorunlarını açıklayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Anne ölümlerinin görülme sıklığını, nedenlerini ve önleme yaklaşımlarını açıklayabilmeli	Vaka çalışması, Tartışma	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Güvenli annelik kavramını ve önemini açıklayabilecek ve bu kapsamda anne-bebek paketine giren, anneye ve bebeğe yönelik temel hizmetleri sayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Gebe, loğusa, 15-49 yaş kadın, bebek ve çocuk izlemlerindeki amaçları; izlem sıklıklarını tanımlayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Gebelikteki risk faktörlerini sıralayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Gebe, loğusa, bebek ve çocuk izlemlerini yapabilecek	Tartışma, alan çalışması	Fakülte, TSM ve ASM	10 gün	İnternlik	Rapor hazırlama, vaka değerlendirmesi

Tablo 6'nın devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Bebek ve çocuk ölümlerinde kişi, yer ve zaman özelliklerini açıklayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
İstenmeyen gebelikler sonucunda gelişen isteğe bağlı düşükler konusundaki Türkiye ve dünyadaki yasal durumu ve hizmetleri açıklayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Güvenli ve güvenli olmayan düşük kavramlarını ve anne sağlığı açısından önemini açıklayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Aile planlamasının temel amacını, ana-çocuk sağlığına ve toplum sağlığına yararlarını açıklayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Aile planlaması, teorik etkinlik, kullanım etkinliği ile ilgili kavramları tanımlayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav
Ülkemizde 1965 ve 1983 yıllarında çıkarılan nüfus planlaması hakkındaki kanunların özelliklerini sayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav

Tablo 6'nın devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Ülkemizde kullanılan gebelikten korunma yöntemlerinin kullanım sıklıklarını sayabilecek, Dünya'daki durumla karşılaştırabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı sınav, rapor hazırlama
Acil kontrasepsiyon dahil, bütün geri dönüşümlü ve dönüşümsüz gebelikten korunma yöntemlerinin: -Etki mekanizmasını açıklayabilecek, - Avantajlarını ve dezavantajlarını açıklayabilecek, - Gelecekteki doğurganlık üzerine etkisini açıklayabilecek, - Kullanım kurallarını açıklayabilecek, - Uyarı işaretleri, yan etkileri, varsa komplikasyonları ve alınması gerekli önlemleri sayabilecek, - Yöntemin izlem ziyaretinin ne zaman, nereye, ne sıklıkta ve nasıl yapılacağını ve maliyetini açıklayabilecek	Sunum, tartışma, maket üzerinde uygulama, alan uygulaması	Fakülte, AÇS ASM/TSM	1 saat	İnternlik öncesi ve İnternlik	Yazılı sınav Ödev ve rapor hazırlama, vaka başında değerlendirme

Tablo 7. Adolesan ve Okul Sağlığı öğrenim hedefleri ve yöntemleri

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Adolesan dönemi, büyüme ve gelişme sürecini açıklayabilecek	Konferans	Fakülte	30 dakika	İnternlik öncesi	Sınav sorusu-Çoktan seçmeli
Adolesanların sağlık gereksinimlerini tartışabilecek	Küçük grup tartışması	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Ödev ve tartışma sırasında grup yönlendiricinin değerlendirmesi
Adolesanlarda riskli davranışları sıralayabilecek	Olgu tartışması Küçük grup tartışması	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Ödev ve tartışma sırasında grup yönlendiricinin değerlendirmesi
Dezavantajlı konumda bulunan adolesanlara yönelik hizmetleri sıralayabilmeli	Çeşitli kurumları gezme, verilen kontrol listelerini uygulama Sonuçların sunumu ve tartışılması	SHÇEK; Baro Çocuk Hakları Merkezi, Çocuk Koruma Merkezleri, Adli Tıp Kurumu, Sokak Çocukları Dernekleri vb kurum ve kuruluşları ziyaret	3 saat	İnternlik	Ödev-kontrol listesi ziyaret Tartışma sırasında değerlendirme

Tablo 7'nin devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Adolesan dostu sağlık hizmetlerini açıklayabilecek	Adolesanlarla görüşme Görüşmelerin sunumu	Lise Fakülte	6 saat	İnternlik	Seminer tartışması Soru-cevap (açık uçlu)
Birinci basamakta adolesanlarda sağlığın korunması ve geliştirilmesi için yapılması gerekenleri tartışabilecek	AH ve TSM ziyaret Konferans Küçük grup tartışması	Fakülte	6 saat	İnternlik	Ziyaret sırasında tutulan raporlar Tartışma sırasında değerlendirme
Okul sağlığının tanımını, amaçlarını ve kapsamını anlatabilmek	Konferans	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Sınav sorusu- Çoktan seçmeli
Sağlığı geliştiren okullar kavramını tartışabilmek	Ödev verilmesi Küçük grup tartışması	Fakülte	2 saat	İnternlik	Grup çalışması çıktıları
Okulda sağlıkla ilgili bir çalışmaya katılmak (konferans, etkinlik, araştırma, sağlık taraması vb)	Uygulama	Okul	6 saat	İnternlik	Çalışma sonrası hazırlanan rapor

Tablo 8. Sağlığı Geliştirme ve Sağlık Eğitimi öğrenim hedefleri ve yöntemleri

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Sağlığı geliştirme kavramının ortaya çıkış sürecini ve halk sağlığına katkısını tanımlayabilecek	Sunum Soru-yanıt Grup çalışması PDÖ	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Vakaya dayalı test Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav Doğru/yanlış soru
Sağlığı geliştirmenin temel bileşenlerini sayabilecek	Sunum Soru-yanıt Grup çalışması PDÖ	Fakülte, TSM	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Vakaya dayalı test Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav Doğru/yanlış soru

Tablo 8'in devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Sağlık eğitimi yapabilmek için toplumun gereksinimlerini, sorunlarını ve olanaklarını tanımlayabilecek	Sunum Soru-yanıt Grup çalışması PDÖ	Fakülte, TSM, ASM	1 saat	İnternlik öncesi/ İnternlik	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Vakaya dayalı test Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav Doğru/yanlış soru Proje sunumu/ Uygulama ödevi
Sağlık eğitiminin aşamalarını, ilkelerini, yöntemlerini ve planlamasını sıralayabilecek	Sunum Soru-yanıt Grup çalışması PDÖ	Fakülte, TSM, ASM	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Vakaya dayalı test Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav Doğru/yanlış soru

Tablo 8'in devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Hizmet içi eğitimin önemini benimseyecek	Sunum Soru-yanıt Grup çalışması PDÖ Tartışma Oyunlaştırma	Fakülte, TSM, ASM Ana Çocuk Sağlığı ve Aile planlaması merkezi, Verem Savaş Dispanseri	2 saat	İnternlik öncesi İnternlik	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Vakaya dayalı test Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav Doğru/yanlış soru Sözlü sınav Proje sunumu/ Uygulama ödevi
Her yaştan cinsten ve meslekten kişilere sağlık eğitimi yapabilecek	Sunum Demonstrasyon Koçluk Oyunlaştırma Birinci basamakta pratik	Fakülte, TSM, ASM Ana Çocuk Sağlığı ve Aile planlaması merkezi, Verem Savaş Dispanseri	12 saat	İnternlik	Proje sunumu/ Uygulama ödevi Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav Sözlü sınav

Tablo 8'in devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Birinci basamakta yürütmüş olduğu sağlığı geliştirme ve sağlık eğitimi çalışmalarının değerlendirmesini yapabilecek	Sunum Vaka çalışması Birinci basamakta pratik	Fakülte, TSM, ASM Ana Çocuk Sağlığı ve Aile planlaması merkezi, Verem Savaş Dispanseri	12 saat	İnternlik	Proje sunumu/ Uygulama ödevi Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav Sözlü sınav

Tablo 9. Beslenme öğrenim hedefleri ve yöntemleri

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Beslenme, yeterli ve dengeli beslenme, yetersiz ve dengesiz beslenme, besin, besin ögesini tanımlayabilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması Ödev	Fakülte Amfi, Küçük sınıf Diyet polikliniği	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru Ödev değerlendirmesi
Yetersiz ve dengesiz beslenme sonucunda ortaya çıkabilecek hastalık ve bozuklukları sıralayabilecek	Sunum -Olgu tartışması -Grup çalışması Film izlemi Ödev	Fakülte Amfi, Küçük sınıf Diyet polikliniği	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru Ödev değerlendirmesi
Beslenme durumunu değerlendirmek amacıyla en çok kullanılan antropometrik ölçümleri sayabilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması Film izlemi Ödev	Fakülte Amfi, Küçük sınıf Sağlıklı çocuk polikliniği	1 /2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru Ödev değerlendirmesi

Tablo 9'un devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Erişkinlerde vücut ağırlığını; Beden Kitle İndeksini hesaplayarak değerlendirebilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması Film izlemi Ödev	Fakülte Amfi, Küçük sınıf Diyet polikliniği	1/2saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru Ödev değerlendirmesi
Protein enerji malnutrisyonunun oluş nedenleri, görülme sıklığı ve önlenmesi için yapılması gerekenleri sayabilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması Ödev	Fakülte	1/2saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru Ödev değerlendirmesi

Tablo 9'un devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Beslenme anemileri açısından risk gruplarını ve bu gruplarda görülme sıklığını ifade edebilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması Ödev	Fakülte	1/2saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru Ödev değerlendirme
İyot yetersizliğinin nedenleri, dünyada ve ülkemizde görülme sıklığı ve önlenmesi için alınacak önlemleri sayabilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması Ödev	Fakülte	1/2saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru Ödev değerlendirme

Tablo 9'un devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Anne sütünün doğumdan sonra başlanma zamanı, emzirme sıklığı, günlük emzirme sayısını ifade edebilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması Film izlemi Ödev	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru Ödev değerlendirmesi
Gebelikte ve emziliklikte yetersiz ve dengesiz beslenmenin çocuk ve anne sağlığı açısından zararlarını ifade edebilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması Film izlemi Ödev	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru

Tablo 9'un devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Ülkemizdeki beslenme yetersizliği sorunlarının çözümlenmesi için hangi besinlerin hangi besin öğeleri ile zenginleştirilmesi gerektiğini ifade edebilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması Film izlemi Ödev	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru Ödev değerlendirme
Toplumdaki beslenme sorunlarını değerlendirebilecek ve çözüm önerileri üretebilecek,	Sunum Grup çalışması Ödev	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru Ödev değerlendirme
Ülkemizde sağlık bakanlığı tarafından yürütülen beslenmeye bağlı sağlık sorunlarını önlemeye yönelik yürütülen programları tanımlayabilecek	Sunum	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru

Tablo 9'un devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Sağlıklı su ve gıdaya erişmenin toplum sağlığını nasıl etkilediğini açıklayabilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması Film izlemi	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru
Gıdaların üretiminden tüketimine kadar geçen safhalarda hijyenin sağlanması ve gıdaların bozulmadan saklanması için yapılması gerekenleri sıralayabilecek	Sunum -Olgu tartışması -Grup çalışması Film izlemi	Fakülte	1saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru
Su ve gıda kirliliğinin önlenmesi uygulamalarını bilecek	Sunum Olgu tartışması Grup çalışması Film izlemi	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru
Sağlıklı beslenme ve yaşam tarzı konusunda topluma ve bireylere danışmanlık ve eğitim verebilecek	Uygulama	ASM, okullar, toplum	3-5 gün	İnternlik	Gözlem

Tablo 10. Çevre Sağlığı öğrenim hedefleri ve yöntemleri

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Ekoloji ve çevre kavramlarını tanımlayabilecek	Sunum	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli soru
Sağlık ve çevre ilişkisini tanımlayabilecek	Sunum	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli soru
Sağlıklı içme ve kullanma suyunu tanımlayabilecek ve özelliklerini sayabilecek	Sunum Grup çalışması	Fakülte, TSM	1 saat (sunum) 2 saat (Grup Çalışması)	İnternlik öncesi İnternlik	Çoktan seçmeli soru Açık uçlu soru Ödev değerlendirilmesi
İçme suyunun taşınması, iletimi, değerlendirilmesi ve arıtılmasının ilkelerini kavrayacak	Sunum	Fakülte	3 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli soru
Su kirliliği nedenleri ve sağlık sonuçlarını sayabilecek	Sunum	Fakülte	3 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli soru
Değerlendirme için içme suyu örneği alacak	Demonstrasyon Koçluk	TSM	2 saat	İnternlik	Objektif yapılandırılmış gözlem (check-list)
İçme suyunun mikrobiyolojik ve kimyasal değerlendirilmesini izleyecek ve yapacak	Demonstrasyon Koçluk	İl Sağlık Müd. Çevre Sağlığı veya İl Hıfzısıhha Mrk. Bşk.	2 saat	İnternlik	Objektif yapılandırılmış gözlem (check-list)

Tablo 10'un devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Su arıtımı ve klorlama tesisinde inceleme yapacak ve arıtım aşamalarını sayabilecek	Tesis gezisi	İl Sağlık Müd. Çevre Sağlığı	3 saat	İnternlik	Açık uçlu soru
Hava kirliliği nedenleri ve çeşitlerini sayabilecek	Sunum	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli soru
Sıcaklık terslenimi, sera etkisini kavrayacak, hava kalitesi indeksini tanımlayabilecek ve hava kirliliğinin sağlık üzerine etkilerini sayabilecek	Sunum	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli soru
Hava kirliliğinden ve etkilerinden korunma yöntemlerini sayabilecek	Sunum	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli soru
Hava kirliliği ölçümlerini gözlemleyecek ve yorumlayacak	Tesis gezisi ve grup çalışması	İl Çevre Md. veya İl Hıfzısıhha Mrk. Bşk.	4 saat	İnternlik	Açık uçlu soru Ödev değerlendirme
İklim değişikliğinin sağlık üzerine etkilerini ve korunma önlemlerini kavrayacak	Sunum	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli soru

Tablo 10'un devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Atık kavramı ve türlerini ve sağlığa etkilerini sayabilecek	Sunum	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli soru
Atıkların zararsız hale getirilmesi yöntemlerini sayabilecek	Sunum	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli soru
Düzenli depolama koşullarını tanımlayacak	Tesis gezisi	TSM, Belediye	2 saat	İnternlik	Açık uçlu soru
Besin kirliliği nedenlerini ve önlemleri sayabilecek	Sunum	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli soru
Gıda satışı yapılan yerleri denetleyecek	Sunum, Demonstrasyon	TSM, Belediye	2 saat	İnternlik	Açık uçlu soru, Check-list
Toprak kirliliği nedenlerini ve pestisitlerin sağlığa etkilerini kavrayacak	Sunum	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli soru
Radyoaktif ve elektromanyetik kirlenmenin sağlığa etkilerini sayabilecek	Sunum	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli soru
Konut sağlığı kavramını tanımlayabilecek, kapalı ortam hava kirliliği nedenlerini ve sağlığa etkilerini sayabilecek	Sunum	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli soru

Tablo 10'un devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Ergonomi kavramını tanımlayabilecek ve sağlığa etkilerini sayabilecek	Sunum	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli soru
Kentleşme, göçler ve sosyokültürel çevrenin sağlığa etkilerini sayabilecek	Sunum	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli soru
Çevre sağlığında risk kavramı ve çevre hekimliği kavramını tanımlayabilecek, sahada çevre sağlığı risk belirleme çalışması yapabilecek ve raporlayacak	Sunum, Demonstrasyon, saha gezisi	Fakülte, TSM	5 gün	İnternlik	Ödev değerlendirmesi

Tablo 11. İş Sağlığı ve Güvenliği öğrenim hedefleri ve yöntemleri

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
İş sağlığı ve güvenliği kavramları, tarihçesi ve yasal dayanaklarını söyleyebilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav
İş sağlığı ile insan sağlığının ve Halk Sağlığı'nın ilişkilerini sıralayabilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1/2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav
İş sağlığı uygulama ilkelerini sayabilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1/2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav
Tehlike ve risk kavramlarını, değerlendirmeyi ve korunmayı açıklayabilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1/2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav
Meslek hastalığı tanımını, özelliklerini, nedenlerini ve korunma yollarını sayabilecek	Sınıf Dersi-Grup çalışması	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Ödev kontrolü + Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav
İşle ilgili hastalıkları açıklayabilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı Sınav
İş kazalarını, nedenlerini ve korunma yöntemlerini sıralayabilecek	Sınıf Dersi-Grup çalışması	Fakülte	1 1/2 saat	İnternlik öncesi	Ödev kontrolü + Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav

Tablo 11'in devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Sağlık çalışanlarının sağlığı kavramını ve korunmayı açıklayabilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav
Hasta güvenliğini açıklayabilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1/2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav
Ergonomi, işe devamsızlık ve beslenmenin iş sağlığındaki konumlarını açıklayabilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav
İş sağlığı ve güvenliği kurulunun görevlerini ve üyelerini sayabilecek	Sınıf Dersi- Grup çalışması	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Ödev kontrolü + Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav
İşyeri sağlık ve güvenlik biriminin özelliklerini sayabilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Ödev kontrolü + Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav
İşyeri hekiminin görevlerini, yetkilerini, sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını sıralayabilecek	Sınıf Dersi- Ödev	Fakülte	3 saat	İnternlik öncesi	Ödev kontrolü + Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav
Güncel iş sağlığı gelişmelerini sayabilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1/2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav

Tablo 12. Sağlık Ekonomisi öğrenim hedefleri ve yöntemleri

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Sağlık ekonomisindeki temel kavramları tanımlayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli ve açık uçlu yazılı sınav
Sağlık ekonomisinin, sağlık hizmetleri için neden gerekli olduğunu açıklayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli ve açık uçlu yazılı sınav
Maliyet ve fayda hesaplarında kullanılan değişkenleri ve özelliklerini sayabilecek	Sunum, soru-cevap	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli ve açık uçlu yazılı sınav
Sağlık ekonomisinde değerlendirme analizlerini örnekleri ile açıklayabilecek	Tartışma, grup çalışması	Fakülte	2 saat	İnternlik öncesi	Rapor hazırlama
Sağlık hizmetlerinin finansmanının temel özelliklerini sayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli ve açık uçlu yazılı sınav
Türkiye’de sağlık hizmetlerinin finansman sistemini tanımlayabilecek	Sunum	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli ve açık uçlu yazılı sınav
Türkiye’deki sağlık hizmetlerinin finansmanındaki temel özellikleri açıklayabilecek	Sunum	Fakülte	1 saat	İnternlik öncesi	Çoktan seçmeli ve açık uçlu yazılı sınav

Tablo 12'nin devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Sağlık hizmetlerinin finansmanında kullanılan yöntemleri ülkeler bazında karşılaştırabilecek	Sunum, grup çalışması, tartışma	Fakülte	3 saat	İnternlik öncesi	Rapor hazırlama

Tablo 13. Olağan Dışı Durumlarda Sağlık Hizmetleri öğrenim hedefleri ve yöntemleri

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Olağan dışı durum (ODD) tanımını, çeşitlerini ve nedenleri sayabilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1/2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav
ODD'larda halk sağlığı hizmetlerini sıralayabilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1/2 saat	İnternlik öncesi	Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav
ODD öncesi, neler yapılacağını sayacak ve uygulayabilecek	Sınıf Dersi-Grup çalışması	Fakülte + Kurum(İl Afet Kontrol-Arama Kurtarma) Ziyareti	2 saat	İnternlik öncesi	Ödev kontrolü + Tartışma+ Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav
ODD sırasında neler yapılacağını sayabilecek	Sınıf Dersi-Grup çalışması	Fakülte + Kurum(İl Afet Kontrol-Arama Kurtarma) Ziyareti	2 saat	İnternlik öncesi	Ödev kontrolü + Tartışma+ Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav
ODD sonrasında neler yapılacağını sayabilecek	Sınıf Dersi-Grup çalışması	Fakülte	1/2 saat	İnternlik öncesi	Tartışma + Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav
ODD'den korunma için birinci basamak hekimliğinde yapılacakları sayabilecek	Sınıf Dersi-Grup çalışması	Fakülte	1/2 saat	İnternlik öncesi	Tartışma + Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav

Tablo 13'ün devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (Saat/ gün)	Önerilen Genel Tıp Fak. Müfredat Zamanı	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Nükleer, Biyolojik ve Kimyasal (NBK) tehlikede nasıl korunacağını açıklayabilecek	Sınıf Dersi-	Fakülte + Kurum(İl Afet Kontrol-Arama Kurtarma) Ziyareti	1 saat	İnternlik öncesi	Ödev kontrolü + Tartışma+ Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav
NBK tehlikede birinci basamak koşullarında acil yardım uygulamalarını sayabileceklerdir.	Sınıf Dersi	Fakülte + Kurum(İl Afet Kontrol-Arama Kurtarma) Ziyareti	1 saat	İnternlik öncesi	Ödev kontrolü + Tartışma+ Yazılı (Çoktan Seçmeli) Sınav

ALTINCI SINIF HALK SAĞLIĞI (KIRSAL HEKİMLİK) STAJI

Amaç

“Halk Sağlığı” stajının sonunda dönem VI öğrencileri; birinci basamakta verilen koruyucu ve tedavi edici hizmetlerle ilgili gerekli bilgileri kazanacak; birinci basamaktaki tanı-tedavi-sevk işlemlerini yapabilecek, toplumun sağlık sorunlarını saptama ve çözmeye yönelik araştırmaları planlayıp uygulayabilecek, bir toplum sağlığı merkezinde (TSM) çalışabilecek bilgi ve beceriye sahip olacaklardır.

Halk Sağlığı (Kırsal Hekimlik) İnternlik Eğitiminin Temel Özellikleri

1. Halk sağlığı intörlük eğitiminin süresi etkin bir şekilde yapılması için 8 (sekiz) hafta olmalıdır.
2. Eğitim “yaparak öğrenmeye” dayalı olmalı ve mutlaka sahada gerçekleştirilmelidir.
3. Belirlenmiş amaç-öğrenim hedefleri doğrultusunda hazırlanmış bir eğitim rehberi ile yapılmalıdır.
4. Anabilim dallarından bir eğitim sorumlusu belirlenmelidir.
5. Tıp Fakültesinin o yılki öğrenci sayısına göre intörnler 5-6 kişilik gruplar halinde bir öğretim elemanı danışmanlığında çalışmalıdır.
6. İntörnler mutlaka bir araştırma yürütmelidir.
7. İntörnlüğün başlangıcında intörnlerin beklentileri ve öğrenmek istedikleri saptanmalı, stajın sonunda beklentilerinin ne ölçüde karşılandığı ve önerileri öğrenilmelidir.
8. İntörn eğitiminin ölçme ve değerlendirmesi nesnel yöntemlerle yapılmalı ve bu yöntemler eğitim rehberinde tanımlanmış olmalıdır.

Tablo 14. Altıncı sınıf Halk Sağlığı (Kırsal Hekimlik) Stajı öğrenim hedefleri ve yöntemleri

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (saat, gün)	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Enfeksiyon hastalıkları sürveyansında kullanılan formları doldurabilecek	Sunum Demonstrasyon Koçluk	TSM	1 saat	Yarı yapılandırılmış gözlem formu ile
Sürveyansla elde edilen bilgileri analiz edebilecek	Sunum Proje	TSM	1 saat	Proje değerlendirilmesi
Bağışıklama hizmetlerini izleme ve değerlendirmesini yapabilecek	Demonstrasyon Sunum Uzman deneyimi Koçluk Proje	TSM	1 saat	Proje değerlendirme
Soğuk zinciri tanımlayabilecek ve ilkelerini sayabilecek, kurallara uygun aşı yapabilecek	Sunum Demonstrasyon Koçluk	Fakülte, TSM, ASM, Halk Sağlığı Müdürlüğü	1 saat	Çoktan seçmeli sınav Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav

Tablo 14'dün devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (saat, gün)	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Salgın kontrol aşamalarını sayabilecek, salgın kontrolünde aktif rol üstlenebilecek	Sunum Olgu sunumu PDÖ	Fakülte, TSM, Halk Sağlığı Müdürlüğü	3 saat	Açık uçlu soru vakaya dayalı test Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav Doğru/yanlış soru
Yaşlılara sunulan geriatrik hizmetler konusunda multidisipliner yaklaşımı gözlemleyecek, hizmet sunumunda yer alabilecek	Olgu tartışması Grup çalışması Uygulama	Huzurevi- bakımevi Yaşlıların evleri ASM	5 saat	Dosya hazırlama
Sigara, alkol ve madde tedavisi hizmetlerini birinci basamakta gözlemlemek ve yer alabilecek	Uygulama	ASM TSM	5 saat	Dosya hazırlama
Kronik hastalıklar ve yaşlılık alt başlığında yapılan tüm uygulamaları sahada gözlemleyip konu ile ilgili araştırma yapabilecek	Uygulama	ASM TSM Saha	5 saat	Dosya hazırlama Araştırma makalesi sunumu

Tablo 14'dün devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (saat, gün)	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Türkiye’de verilen sağlık hizmetleriyle ilgili yasal mevzuatı sayabilecek	Sunum	Fakülte Sağlık müdürlüğü	2 saat	Yazılı sınav, rapor hazırlama
Türkiye’deki güncel sağlık hizmetlerinin sunulmuş modelini ve hizmetlerde görev alan personelin görev yetki ve sorumluluklarını açıklayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte	2 saat	Yazılı sınav, rapor hazırlama
Toplum sağlığı merkezlerinin görev, yetki ve sorumluluklarını açıklayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte, Toplum sağlığı merkezi	2 saat	Yazılı sınav, rapor hazırlama
Aile sağlığı merkezlerinin görev, yetki ve sorumluluklarını açıklayabilecek	Sunum, tartışma	Fakülte, Aile sağlığı merkezi	2 saat	Yazılı sınav, rapor hazırlama
Bir toplum sağlığı /aile sağlığı merkezinde yönetsel süreci yerinde uygulama yaparak açıklayabilecek	Uygulama, gözlem, tartışma	Toplum sağlığı merkezi	15 gün	Rapor ve ödev hazırlama
Birinci basamakta “Güvenli Annelik” programını yürütebilmeli ve değerlendirebilmeli	Uygulama, gözlem, tartışma	Toplum sağlığı merkezi	2 saat	Rapor hazırlama, vaka değerlendirmesi
Gebe, loğusa, bebek ve çocuk izlemlerini yapabilecek	Tartışma, alan çalışması	Fakülte, TSM ve ASM	10 gün	Rapor hazırlama, vaka değerlendirmesi

Tablo 14'dün devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (saat, gün)	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Birinci basamakta doğum öncesi bakımda risk yaklaşımını uygulayabilmeli, sevk olgularında ikinci basamak ile işbirliği yapabilmeli	Uygulama, gözlem, tartışma	Toplum sağlığı merkezi	2 saat	Rapor hazırlama, vaka değerlendirmesi
Acil kontrasepsiyon dahil, bütün geri dönüşümlü ve dönüşümsüz gebelikten korunma yöntemlerinin: <ul style="list-style-type: none"> Etki mekanizmasını açıklayabilecek, Avantajlarını ve dezavantajlarını açıklayabilecek, Gelecekteki doğurganlık üzerine etkisini açıklayabilecek, Kullanım kurallarını açıklayabilecek, Uyarı işaretleri, yan etkileri, varsa komplikasyonları ve alınması gerekli önlemleri sayabilecek, Yöntemin izlem ziyaretinin ne zaman, nereye, ne sıklıkta ve nasıl yapılacağını ve maliyetini açıklayabilecek 	Sunum, tartışma, maket üzerinde uygulama, alan uygulaması	Fakülte, AÇS ASM/TSM	1 saat 5 gün	Yazılı sınav Ödev ve rapor hazırlama, vaka başında değerlendirme

Tablo 14'dün devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (saat, gün)	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Postpartum ve isteyerek düşük sonrası aile planlaması danışmanlığı verebilmeli	Uygulama, gözlem, tartışma	Toplum sağlığı merkezi	1 saat	Rapor hazırlama, vaka değerlendirmesi
Şiddet gören kadınlara uygun yaklaşım geliştirebilecek	Tartışma, role play	Fakülte	1 saat	Rapor ve ödev hazırlama
Dezavantajlı konumda bulunan adolesanlara yönelik hizmetleri sıralayabilecek	Çeşitli kurumları gezme, verilen kontrol listelerini uygulama Sonuçların sunumu ve tartışılması	SHÇEK; Baro Çocuk Hakları Merkezi, Çocuk Koruma Merkezleri, Adli Tıp Kurumu, Sokak Çocukları Dernekleri... vb kurum ve kuruluşları ziyaret	3 saat	Ödev-kontrol listesi ziyaret Tartışma sırasında değerlendirme
Adolesan dostu sağlık hizmetlerini açıklayabilecek	Adolesanlarla görüşme Görüşmelerin sunumu	Lise Fakülte	6 saat	Seminer tartışması Soru-cevap (açık uçlu)

Tablo 14'dün devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (saat, gün)	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Birinci basamakta adolesanlarda sağlığın korunması ve geliştirilmesi için yapılması gerekenleri tartışabilecek	AH ve TSM ziyaret Konferans Küçük grup tartışması	Fakülte	6 saat	Ziyaret sırasında tutulan raporlar Tartışma sırasında değerlendirme
Sağlığı geliştiren okullar kavramını tartışabilecek	Ödev verilmesi Küçük grup tartışması	Fakülte	2 saat	Grup çalışması çıktıları
Okulda sağlıkla ilgili bir çalışmaya katılabilecek (konferans, etkinlik, araştırma, sağlık taraması vb)	Uygulama	Okul	6 saat	Çalışma sonrası hazırlanan rapor
Araştırma konusu seçebilecek	Grup çalışması	Fakülte	2 saat	Araştırma Ödevi
Literatür tarayabilecek	Bilgisayar Lab. Uyg.	Fakülte	4 saat	Araştırma Ödevi
Bağımlı ve bağımsız değişkenleri belirleyebilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1 saat	Araştırma Ödevi
Hipotezleri kurabilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1 saat	Araştırma Ödevi
Araştırma yöntemini belirleyebilecek	Sınıf Dersi	Fakülte	1 saat	Araştırma Ödevi
Çalışmanın türüne göre örneklem seçimini yapabilecek	Grup Çalışması	Fakülte	1 saat	Araştırma Ödevi

Tablo 14'dün devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (saat, gün)	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Veri toplama formunu hazırlayabilecek	Grup Çalışması	Fakülte	6 saat	Araştırma Ödevi
Verileri toplayabilecek	Topluma yönelik uygulama	Toplum	5 gün	Araştırma Ödevi
Paket programlara veri girebilecek	Bilgisayar Lab. Uyg.	Fakülte	48 saat	Araştırma Ödevi
Veri kontrolü yapabilecek	Bilgisayar Lab. Uyg.	Fakülte	2 saat	Araştırma Ödevi
Makale yazım prensiplerini kavrayabilecek	Sınıf dersi	Fakülte	2 saat	Araştırma Ödevi
Çalışmaların hazırlanması, raporlanması ve sunulmasında ofis programlarını kullanabilecek	Bilgisayar Lab. Uyg.	Fakülte	2 saat	Araştırma Ödevi
Araştırma raporunu oluşturabilecek	Bilgisayar Lab. Uyg.	Fakülte	5 gün	Araştırma Ödevi
Sağlık eğitimi yapabilmek için toplumun gereksinimlerini, sorunlarını ve olanaklarını tanımlayabilecek	Sunum Soru-yanıt Grup çalışması PDÖ	Fakülte, TSM, ASM	1 saat	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Vakaya dayalı test Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav Doğru/yanlış soru Proje sunumu/ Uygulama ödevi

Tablo 14'dün devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (saat, gün)	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Hizmet içi eğitimin önemini benimseyecek	Sunum Soru-yanıt Grup çalışması PDÖ Tartışma Oyunlaştırma	Fakülte, TSM, ASM Ana Çocuk Sağlığı ve Aile planlaması merkezi, Verem Savaş Dispanseri	2 saat	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Vakaya dayalı test Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav Doğru/yanlış soru Sözlü sınav Proje sunumu/ Uygulama ödevi
Her yaştan cinsten ve meslekten kişilere sağlık eğitimi yapabilecek	Sunum Demonstrasyon Koçluk Oyunlaştırma Birinci basamakta pratik	Fakülte, TSM, ASM Ana Çocuk Sağlığı ve Aile planlaması merkezi, Verem Savaş Dispanseri	12 saat	Proje sunumu/ Uygulama ödevi Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav Sözlü sınav

Tablo 14'dün devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (saat, gün)	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Birinci basamakta yürütmüş olduğu sağlığı geliştirme ve sağlık eğitimi çalışmalarının değerlendirmesini yapabilecek	Sunum Vaka çalışması Birinci basamakta pratik	Fakülte, TSM, ASM Ana Çocuk Sağlığı ve Aile planlaması merkezi, Verem Savaş Dispanseri	12 saat	Proje sunumu/ Uygulama ödevi Yapılandırılmış Objektif Klinik Sınav Sözlü sınav
Sağlıklı beslenme ve yaşam tarzı konusunda topluma ve bireylere danışmanlık ve eğitim verebilecek	Uygulama	ASM, okullar, toplum	3-5 gün	Gözlem
Toplumdaki beslenme sorunlarını değerlendirebilecek ve çözüm önerileri üretebilecek,	Sunum Grup çalışması Ödev	Fakülte	1 saat	Çoktan seçmeli test Açık uçlu soru Kısa cevaplı soru Doğru/yanlış soru Ödev değerlendirmesi
Değerlendirme için içme suyu örneği alabilecek	Demonstrasyon, Koçluk	TSM	2 saat	Objektif yapılandırılmış gözlem (check-list)
İçme suyunun mikrobiyolojik ve kimyasal değerlendirilmesini izleyecek ve yapabilecek	Demonstrasyon, Koçluk	İl Sağlık Müd. Çevre Sağlığı veya İl Hıfzısıhha Mrk. Bşk.	2 saat	Objektif yapılandırılmış gözlem (check-list)

Tablo 14'dün devamı

Öğrenim Hedefi	Önerilen Eğitim Yöntemi	Önerilen Eğitim Ortamı	Önerilen En Az Süre (saat, gün)	Önerilen Ölçme /Değerlendirme
Su arıtımı ve klorlama tesisinde inceleme yapacak ve arıtım aşamalarını sayabilecek	Tesis gezisi	İl Sağlık Müd. Çevre Sağlığı	3 saat	Açık uçlu soru
Hava kirliliği ölçümlerini gözlemleyecek ve yorumlayabilecek	Tesis gezisi ve grup çalışması	İl Çevre Md. Veya İl Hıfzısıhha Mrk. Bşk.	4 saat	Açık uçlu soru, Ödev değerlendirme
Atıkların zararsız hale getirilmesi yöntemlerini sayabilecek	Sunum	Fakülte	1 saat	Çoktan seçmeli soru
Düzenli depolama koşullarını tanımlayabilecek	Tesis gezisi	TSM, Belediye	2 saat	Açık uçlu soru
Gıda satışı yapılan yerleri denetleyebilecek	Sunum, Demonstrasyon	TSM, Belediye	2 saat	Açık uçlu soru, Check-list
Çevre sağlığında risk kavramı ve çevre hekimliği kavramını tanımlayabilecek, sahada çevre sağlığı risk belirleme çalışması yapabilecek ve raporlayabilecek	Sunum, Demonstrasyon, saha gezisi	Fakülte, TSM	5 gün	Ödev değerlendirme
Birinci basamakta kullanılan kayıtları doğru bir şekilde tutabilecek	Uygulama, gözlem, tartışma	Toplum sağlığı merkezi	5 gün	Açık uçlu soru, Check-list

Kitapla ilgili görüş öneri ve geribildirimleriniz için iletişim adresi

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ

Korkutreis Mahallesi, İlkız Sk. No:17 D:2,

06430 Çankaya/Ankara

Tlf :0 555 992 03 32

Eposta :hasuder@hasuder.org